

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Pelastusosasto

Kokonaisvaltaisen työterveys- ja työturvallisuustoimintamallin kehittäminen pelastusalalle

Sirpa Lusa
29.04.2008

29.4.2008, Sirpa Lusa

MIHIN HANKE LIITTYY?

Pelastuslaitosten ja
-henkilöstön toimintakykyhanke:

1.9.2007-31.12.2009

HANKKEEN VISIO

*Suomessa on laadukas ja
toimintakykyinen pelastustoimi ja
sillä hyvinvoiva ja työkykyinen
henkilöstö*

Hankkeen tavoite

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on turvata pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien toimintakyky tulevaisuudessa.

Tavoitteen saavuttamisesta hyötyvät pelastustoimen palveluja tarvitsevat, pelastusalalla työtä tekevät, pelastusalan palveluja tuottavat työnantajat sekä pelastustointia rahoittavat kunnat.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT

- Pelastustoimi henkilöstöineen on oikein mitoitettu
- Pelastustoimen henkilöstölle on urakehitysvaihtoehtoja ja koulutusjärjestelmä tukee monipuolista pelastustoimen osaamista sekä mahdollistaa erikoistumisen
- Pelastustoimen tutkimusta hyödynnetään ja uusien toimintamenetelmien ja tekniikoiden analysointi ja mahdollinen käyttöönotto tapahtuu järjestelmällisesti
- Tarvelähtöinen työterveys- ja työturvallisuustoiminta tukee ja edistää laaja-alaisesti henkilöstön hyvinvointia koko työuran ajan
- Henkilöstöllä on myönteinen asenne työkyvyn ylläpitoon

HANKEKOKONAISUUS

- 4 osahanketta
  1. Pelastushenkilöstön mitoituksen perusteet ja suorituskykyvaatimukset
  2. Miehistön urakehityksen linjaukset ja koulutusjärjestelmän tuki
  3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan edistäminen sekä tulosten hyödyntäminen
  4. Työterveyttä ja -turvallisuutta ylläpitävän ja edistävän toiminnan tehostaminen

Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on kehittää pelastustoimelle kokonaisvaltainen työterveys-, työturvallisuustoiminnan malli, johon kuuluu:

- Hyvä työterveyshuoltokäytäntö (erityisesti sopimuksen solmiminen ja suunnitteluprosessi).
- Varhaisen puuttumisen mallit (osana hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja henkilöstöhallintoa).
- Työturvallisuus ja -ympäristötoiminta niin, että pyritäisiin muun muassa 0 tapaturmaan kaikissa työ-, harjoitus- ja liikuntatilanteissa.
- Fyysisen toimintakyvyn arviointi-, palautteenanto- ja seurantajärjestelmä.
- Sopimuspalokuntien henkilöstöön kohdistuvien työterveys- ja työturvallisuustoimintojen selkiyttäminen.

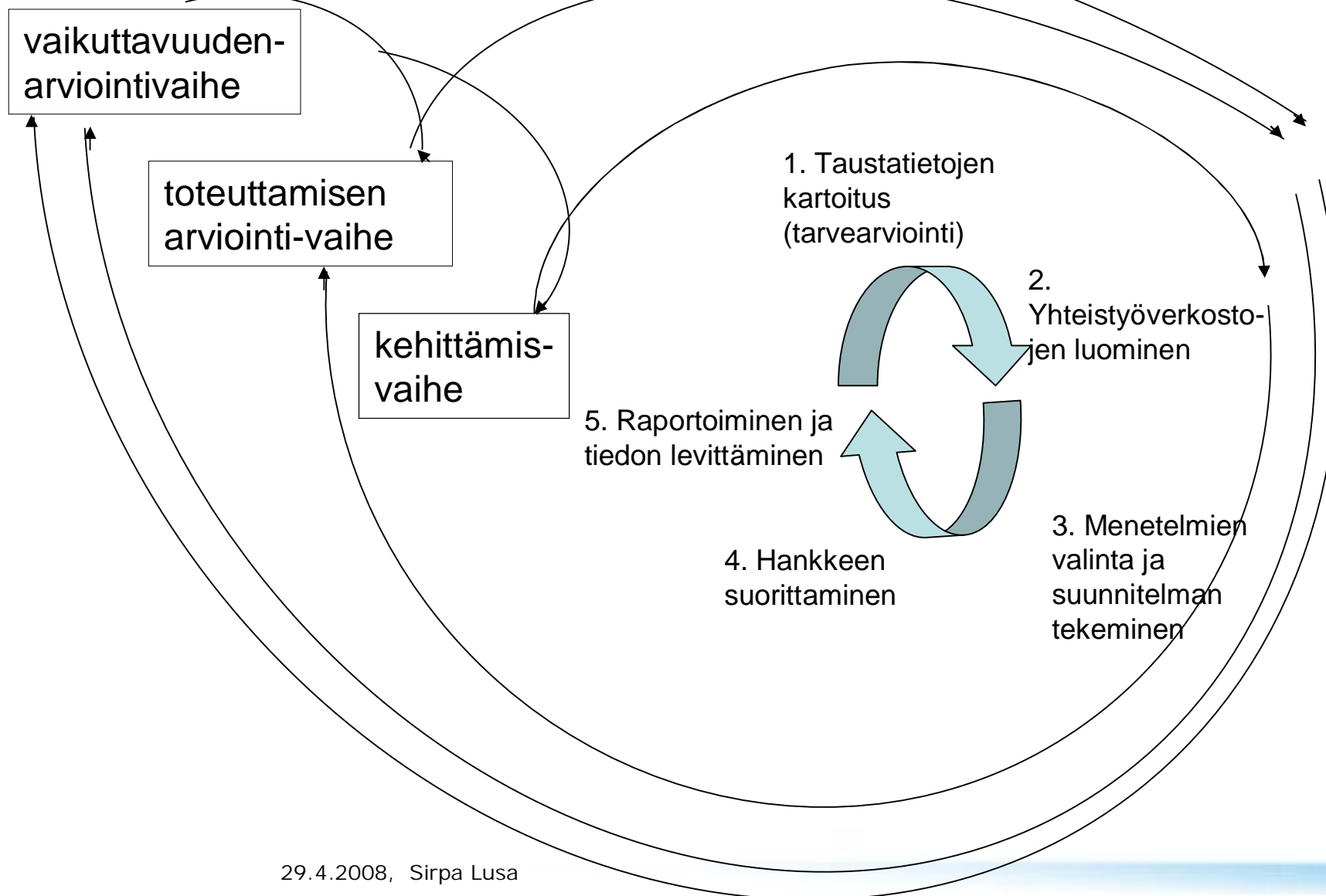

Tavoitteeseen pyritään mm: kehittämishankkeen avulla

- Virike-kehittämishanke käynnistynyt Tampereen aluepelastuslaitoksella vuoden 2007 lopulla
- Jokilaaksojen pelastuslaitoksen mukaantuloa neuvotellaan
- Keski- ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset mukana kehittämässä ainakin fyysisen toimintakyvyn arviointijärjestelmää
- Tavoitteena yhdessä (tarvelähtöisesti) kehittää ja pilotoida toimintatapoja

Kehittämishankkeen vaiheet ja viitekehys

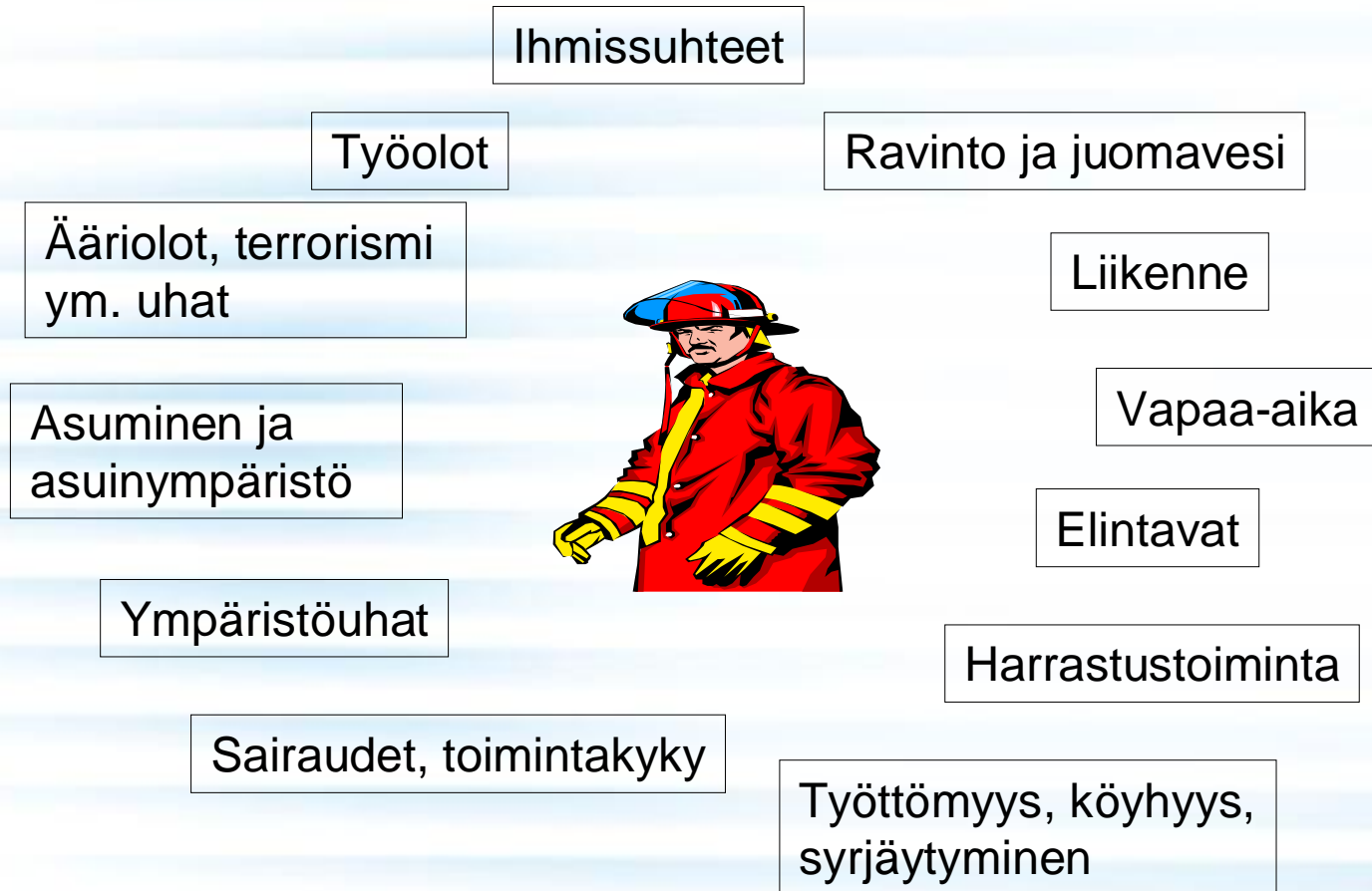

Tällä hetkellä jo tehty:

- Perustettu projektiryhmä, jossa edustettuna työsuojeluorg. ja työterv.huollon sekä henkilöstöhallinnon edustajat
- Pelastuslaitoksen henkilöstöä informoitu ja perustettu ns. virikelaatikko
- Ryhmän jäsenet osallistuneet yhteisiin koulutustilaisuuksiin ja järjestänyt toimintakyvyn testaamiseen liittyen 2 koulutustilaisuutta laitoksen sisällä
- Projektiryhmä kokoontunut 4 krt; kartoitettu alkutilanne ja nykyisen kehittämistoiminnan tarvetta
- Tehty suunnitelma työterveyshuollon prosessin mukaisesti (ts-toiminta nivottu kiinteästi mukaan)

Pelastajaan kohdistuva kokonaisriski

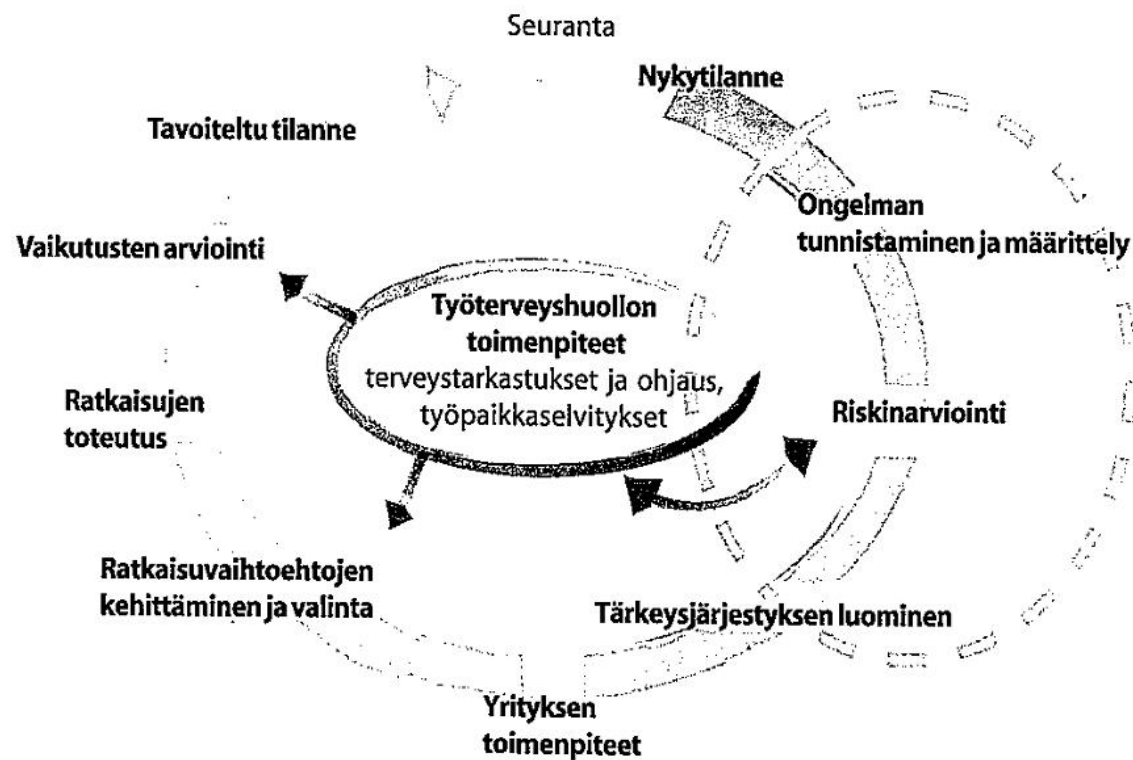
Lähde: Pääkkönen R, Rantanen S. Työturvallisuudesta laajempaan ajatteluun. Käsikirjoitus 2007

29.4.2008, Sirpa Lusa

Työterveyshuolto- ja työturvallisuushenkilöstön yhteistyö

Kuva. Työpaikan vaarojen ja haittojen selvittäminen ja arviointi ja työterveyshuollon rooli työpaikan riskinarvioinnissa ja edelleen työpaikan kehitystoiminnassa.

lähde: Pääkkönen, Rantanen, Uitti: Työn terveysturvallisuuden tunnistaminen. TTL, STM, Helsinki 2005

TTL:lla meneillään, alkamassa ja suunnitteilla olevia pelastusalaa koskevia hankkeita tyky/tyhytoiminnan tetraedrimallin mukaisesti jäsennehtynä (2.4.2008)

- OVA-tietoverkon laajennus, C-osaamiskeskus, Kemikaaliuhkat-kansallinen riskianalyysi ja prioriteettillista
- Tulipalon jälkivahinkojen torjuijen altistumisselvitys
- Tulevaisuuden Pelastusopistolle hankittavien simulaattorien testaus, lämpökuormitus- ja suojainasiat yhdistettynä
- Palomiehen täsmäsuojaus ja sen fysiologiset vaikutukset (12/2007), jatko suunnitteilla

- Pelastusalan työsuojeleuriskien tunnistus- ja arviointimenetelmän kehittäminen, 3/2008 (jatko suunnitteilla)

- Lihasten hyvinvoinnin turvaaminen kuumatyössä – kuormituksen, väsymyksen ja työstä palautumisen arviointi
- Nestevajeen korvaus matalatehoisen, pitkäkestoisen ja tauotetun fyysisen kuormituksen aikana

yhteiskunta

tukiverkot ja palvelujärjestelmät

työntekijä
(terveys, voimavarat)

työ ja työolot
(ergonomia, työhygienia, työturvallisuus)

työyhteisö ja -organisaatio
(johtaminen, toimintatavat, vuorovaikutus)

tykytoiminta

ammattillinen osaaminen

- Firefit-pelastajien hyvä fyysisen toimintakyvyn arviointikäytäntö kehittämishanke, I ja II-vaihe (12/2008)

- Eri-ikäisten palomiesten terveys ja toimintakyky: 13-vuoden seuranta tutkimus

- Ikä, ikästereotyytiat ja tasa-arvo – hanke (Helsingin pelastuslaitos) (2007)

Tietoja tarkoitus hyödyntää kehittämishankkeessa

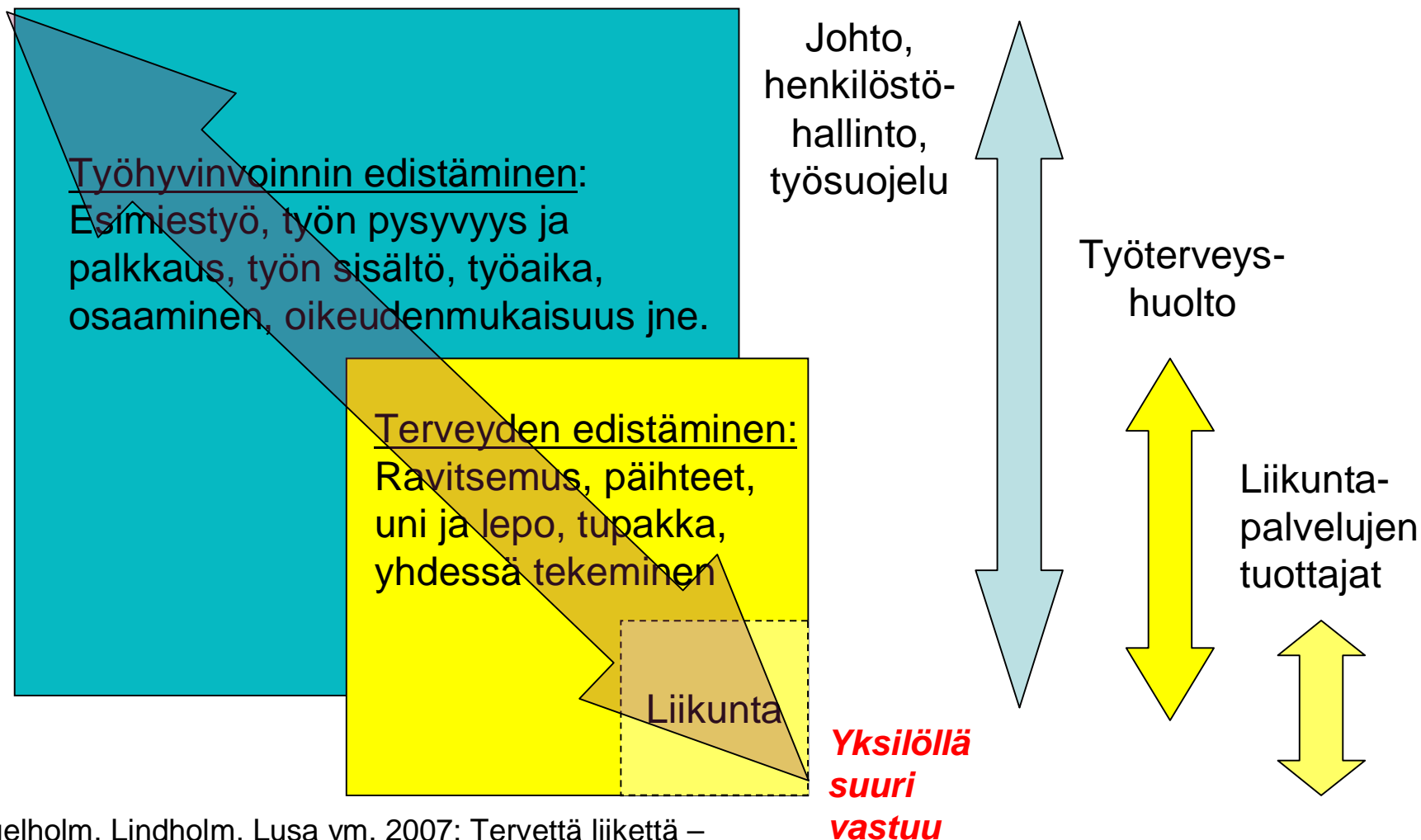
Kansainvälinen yhteistyö

- Ollaan mukana EU:n COST-rahoituksen hakemisessa, mukana 7 maata, vetäjinä Sveitsi, Hollanti ja Suomi. Tarkoituksena pelastusalan tutkimusyhteistyön ja –verkoston kehittäminen, koostuu ns. 3 salkusta: "inhimilliset voimavarat" (vetäjämaa Suomi), varusteet ja suojautuminen, operatiivinen taktiikka

**Organisaatiolla
suuri vastuu**

Työhyvinvoinnin edistäminen, vastuut ja toimijat

lähde: Fogelholm, Lindholm, Lusa ym. 2007: Tervettä liikettä – terveystyön hyvät käytännöt työterveyshuollossa.